

Bingöllü Çocuklar Denizle Tanıştı Peki Siz Bingölle Ne Zaman Tanışacaksınız

– AliRızaÖzdemir · 27 Aralık 2011

16 Ekim Pazar günü Hürriyet gazetesinin İK ekinde bir haberin başlığı aynen şöyleydi: “Bingöllü çocuklar denizle tanıştı.” Acaba altı çocuğun bir şirket tarafından Marmara Festivali’ne götürülmesinin haber değeri nedir? Ne olmalıdır? Deniz görmek, bir keramet (!) göstergesi midir? Yoksa deniz gören insanlar medeni olur da, deniz görmeyen insanlar ilkel mi kalırlar? Deniz görmek, neyin ölçütüdür? Osmanlı döneminde kalma, kötü bir alışkanlık var bizde. “Doğu” bilinçaltımızda kötü bir yerlere karşılık gelmektedir. Geri kalmışlığın, imkansızlıkların, zor koşulların diyarıdır doğu. “Doğulu” deyince aklımıza biraz “kıro”, biraz “yabani” biraz da “kaba saba” adamlar gelir. “Doğu” hep doğudur işte. İşte bu yüzden altı tane Bingöllü çocuğun “deniz görmesi” haber değeri taşır bu ülkede. Üstelik buna benzer haberlerin sadece envanterini çıkartsak, en azından orta boy bir kitap çıkar ortaya.

Biz, doğulular adına karar vermeyi de pek severiz. Onlara kimlikler biçer, isimler takarız. Doğu deyince elma armut demeden her şeyi bir torbaya koyar, hepsine ortak bir ad veririz. Doğuda yaşayanların hepsine “Kürt”, Karadeniz’de yaşayanların hepsine “Laz” dememiz gibi. Oysa ne doğuda yaşayanların hepsi Kürt’tür; ne de Karadeniz’de yaşayanların hepsi Laz...

Bu doğuya, kuzeye tepeden bakmaktır... Kuzeyliye, doğuluya... Küçük görmektir. Bu bakış, sakat bir bakıştır. Bu bakış, yanlış bir bakıştır. Bu bakışın sonucu, bir “mağduriyet” yaratmaktır. Hem de olmayan bir mağduriyet! Diyarbakır’ın Bismil’inde bir Türkmen Alevinin “Bize burada Türk, batıda Kürt diyorlar” şikayetinde bu bakış açısının açtığı yara vardır. Yahut Bingöl’de bir Zazanın, “Biz Kürt değiliz, ama bize Kürt diyorlar. Biz Kürt değiliz kardeşim. Niye bize Kürt diyorsunuz?” feryadında gizlidir. Bugün bile aynı hataları tekrarlıyoruz. 1938 Dersim İsyanı’nın elebaşısı ve Zaza olan Seyit Rıza’nın aşireti için Mehmet Ali Birand, (diğer hataları ve bilgi yanlışları bir yana bırakırsak) daha dünkü köşesinde (18/10/2001) “Alevi-Kürt” diyor. Üstelik bunu, sokaktaki vatandaş değil, yılların köşe yazarı söylüyor!

“Doğu” hiç medeni olmadı mı sahi? Doğulu medeniyetin ne olduğunu bilmez mi?

Bunun cevabını bize doğuda kurulan onlarca medeniyet ve devlet vermektedir zaten. Bu sorunun cevabı İshak Paşa Sarayı’yla verilmiştir. Bu sorunun cevabı Diyarbakır’da, Ahlat’ta Akkoyunlu eserleriyle verilmiştir. Bu sorunun cevabı Tercan’da Mama Hatun Kervansarayı’yla verilmiştir. Bu sorunun cevabı, Mardin’de, Dara’da, Erzurum’da, Van’da, Ani’de, ... verilmiştir. Binlerce kültür mirası ve medeniyet eseri, doğunun medeniliğinin de en açık cevabıdır. Üstelik bu saha, önce Roma-Pers, ardından Bizans-Arap ve en son olarak da Osmanlı-Safevi arasındaki mücadelenin savaş alanı olmuştur. Yakılmış, yıkılmış ve talan edilmiştir. Bütün bunlara rağmen binlerce tarihi bina hâlâ dimdik ayakta durmaktadır. Doğunun kültürel derinliğini hiç bahis konusu etmiyorum bile!

Sevmek tanımakla başlar, demiş eskiler. Ne de doğru demişler! Tanımadan, sevmek olur mu? Biz tanıyor muyuz birbirimizi? Van’da 60 yaşını devirmiş bir amcanın feryadında gizlidir bu sorunun cevabı da: “Bir gelsinler, buraları görsünler, bizi tanısınlar. Hele bir baksınlar burada insan mı yaşıyor, yamyam mı yaşıyor, yoksa ne yaşıyor!”

Bu feryatlar esasen yaratılan sanal bir mağduriyetin de habercisidir. Bu bakış açısı temelsiz bir mağduriyet yaratmakla kalmıyor, aynı zamanda bu mağduriyeti besleyen bir mazuriyet psikolojisine de sokuyor insanları... Yani “mağdurum, o halde ne yaparsan mazurum.” Üstelik PKK ve yandaşları bu döngüyü, çok iyi kullanıyorlar ve meydana gelen her türlü aksaklığı bilinçli şekilde “Kürt” oluşlarına bağlıyorlar. Diyarbakır’a uçak seferinin ertelendiğini duyan yolcuların homurdanışı, “Kasten mi bunu yapıyorlar?” diye birbirine soruşları, bir kısmının bunu “Kürt” oluşlarına bağlamaları, bu satırları kaleme alan kişinin gözleriyle şahit olduğu yüzlerce olaydan sadece bir tanesidir. Bugün yolda ayağına taş değse bunu “Kürt” oluşuna bağlayan yığınla insan yaşıyorsa, bu yanlış psikolojinin bir ucunda bizim sakat bakış açımız, diğer ucunda ise PKK ve yandaşlarının bu süreci iyi kullanmaları yatmaktadır. Ya bu bakış açısında ısrar edip yabancılaşmaya, yabancılaştırmaya devam edeceğiz ya da “bir” olmak için birimizi tanımaya çalışacağız. Bunun üçüncü bir yolu yok!